

MemoriiJurnale

Valentin Uritescu (n. 4 iunie 1941, comuna Vinerea, județul Alba) absolvă Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică București în 1963, la clasa profesorului Constantin Moruzan. Își începe cariera de actor la Teatrul Maria Filotti din Brăila, unde joacă de la absolvire până în 1968. Ulterior se angajează la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț. În perioada 1981–1991 joacă la Teatrul Lucia Sturdza Bulandra din București, după care se transferă la Teatrul Național I.L. Caragiale. Ca actor de teatru, colaborează cu o serie de regizori importanți: Andrei Șerban, Silviu Purcărete, Alexandru Dabija, Cătălina Buzoianu, Sanda Manu, Alexandru Tocilescu, Felix Alexa. Lucru valabil și pentru cariera lui cinematografică, marcată de întâlnirile cu Dan Pița, Laurențiu Damian, Mircea Daneliuc, Andrei Blaier, Sergiu Nicolaescu, Șerban Marinescu și Cornel Diaconu. Este răsplătit cu mai multe premii: în teatru, cu Premiul Special al Juriului la Festivalul Tineretului (1978) pentru rolul Giles Overreach din *Răfuiala* de Philip Massinger; în film, cu premii de interpretare pentru rolurile din *Noi, cei din linia întâi*, *Rămânerea*, *Domnișoara Aurica*, *Turnul din Pisa* și *A unsprezecea poruncă*. Este autorul volumului de fragmente autobiografice *Așa sunt eu, prost*, apărut la Editura Humanitas în anul 2011.

**valentin
uritescu**

**să ai grijă
de cel bun din tine**

amintiri

H HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Radu Paraschivescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Artprint

HUMANITAS, 2013

ISBN 978-973-50-3933-2
Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României.

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Tatălui meu

Cam la jumătatea distanței, cum mergi cu trenul de la Orăștie la Alba Iulia, că nu-i tot aia de mergi cu mașina și nici tot una dacă vii de la Alba Iulia către Orăștie, ar spune tetea On a lu' Lupu, țăran din Transilvania, care are logica lu', o țără sucită, dar pe care te poți baza, ți-o spun eu care m-am născut acolo și pe urmă am fost nevoit să trăiesc prin alte părți, unde mi-am putut da seama de asta (trăgând concluzia că e ca atunci când rezolvi o problemă de aritmetică pe altă cale decât aia pe care merge toată lumea și rezultatul e același)...

Așadar, cam pe la jumătatea distanței dintre astea două orașe, repet, în cazul că mergi cu trenul, ajungi la un moment dat în gară la Șibot. Este o gară mică... dar asta-i o aparență, ar zice tetea On, trăgând din țigară, după care ar continua cu glas scăzut:

— Din cauza fabricii de armament de la Cugir, o știe toată lumea la fel de bine cum știe că nu trebuie să strigi în gura mare treaba asta.

Dacă totuși întreabă cineva de fabrică, trebuie să-i răspunzi: „Vă referiți la Uzinele Metalurgice Cugir? În direcția asta, vă rog frumos“, iar dacă omul întreabă și ce-i cu vagoanele de marfă care staționează plumbuite și păzite de cătane, tu să-i spui că în ele sunt „articole metalurgice“ care se fac la Cugir și că ele vor pleca... unde vor pleca după ce vor sta...

cât trebuie să stea. Însă pentru dumneavoastră, care vreți să știți ce-i cu locurile astea, tot ce v-am spus sunt lucruri neimportante. Importantă în gară la Șibot e statuia. Nu-i la vedere, fiind înconjurată de pini și sicomori. (Așa era pe vremea mea. Acum...)

Când o vezi, inima îți tresaltă de un sentiment aparte, un sentiment ales, ca un ecou al vremurilor de demult. O privești și gândul te duce la cruciade ori la bătălii din Evul Mediu, aceasta pentru că pe soclul de ciment se află bustul unui cavaler medieval cu viziera trasă. Te apropii uimit, întrebându-te: Un cavaler medieval? Aici?

ACEST MONUMENT A FOST AȘEZAT ÎN AMINTIREA STRĂLUCITEI BIRUINȚE REPURTATE DE ARMATELE ARDELENE SUB CONDUCEREA VOIEVODULUI ȘTEFAN BÁTHORY ASUPRA TURCILOR, ÎN BĂTĂLIA DE PE CÂMPUL PÂINII, LA 13 OCTOMBRIE 1479, CU AJUTORUL EROULUI ROMÂN, COMITELE DE TIMIȘOARA PAUL CHINEZUL, CARE, SOSIND PE CÂMPUL DE LUPTĂ ÎN CLIPA HOTĂRĂTOARE, PRIN VITEJIA SA EXTRAORDINARĂ, A ÎNSUFLEȚIT PE LUPTĂTORII ARDELENI OBOSIȚI, LE-A ÎNLESNIT BIRUINȚA DESĂVÂRȘITĂ ȘI A MÂNTUIT PE TIMP DE O JUMĂTATE DE VEAC ARDEALUL DE PRIMEJDIA STĂPÂNIRII TURCEȘTI.

Abia acum îți dai seama ce-i cu locurile astea, cu gara asta aparent neimportantă, cu câmpul din jurul ei, mărginit de dealurile de unde începe Țara Moșilor, dincolo de Mureș și până în partea cealaltă, unde străjuiesc munții Cugirului. Un câmp ca un blid de grâu numit odinioară Câmpul Pâinii, iar astăzi (din cauza fabricii de articole metalurgice) fără nume, ia, un câmp acolo, prin care în copilăria mea trecea Drumul Țării, iar acum, șoseaua nu știu care. În locul unde din ea începea drumul spre Cugir erau două semne

de circulație înfățișând un aparat de fotografiat și unul de filmat, barate cu o linie neagră, asta în cazul că te-ar fi îmboldit gândul să faci vreo fotografie ori să filmezi... drumul, gardurile, cucuruzurile ori dracu' știe ce, că de aici până la Cugir sunt vreo șapte kilometri, dar ăia de la conducerea fabricii îi considerau puțini, în cazul că vreun spion dădea târcoale. Așa că dușmanii Republicii Socialiste România trebuiau să știe și să le fie frică... Mare nărozie, ar zice tetea On a lu' Lupu, da' dacă așa trebuie, trebuie și n-ai ce face.

În mijlocul acestui câmp se află un sat transilvan ca toate satele din țara de dincolo de păduri, înșirate de-a lungul unei străzi numite Principală, din care se desprind ulițe ce duc care încotro, ulița morii, ulița gării, spre deal, colnicul pădurii după grădini, ulița coastei și tot așa. Satul, care cred că în anul când mă născusem eu era deja comună, se numește Vinerea. Până la bătălia asupra turcilor s-a numit Câmpul Pâinii, dar după aceea și-a luat numele de Vinerea, fiindcă izbânda a venit într-o zi de vineri.

Pentru mine, spațiul transilvan nu înseamnă doar Vine-rea-Câmpul Pâinii ori Câmpia Libertății, cetatea de la Deva, Sarmizegetusa Dacică din munții Sibișelului, cetatea de la Alba Iulia, Lancrămul și Lucian Blaga, Bințanțul și Aurel Vlaicu, ori crăiuțul Avrămuț, Horea, Moș Herlea, Mișu, ca să enumăr doar locurile și oamenii din jurul Vinerii. Pentru mine, locurile astea în care au trăit strămoșii mei și în care viețuiesc ei în toate cele – viile de pe dealul Bercului și cele de pe dealul Pișchințului, grâul și cucuruzul și prunii și fânașurile și râul și cele două biserici foarte aproape de casa în care m-am născut, și cerul și tot ce a fost, este și va fi – toate astea înseamnă emoția. Și de aceea ziceam că inima tresaltă de un sentiment ales pentru că acest sentiment la o adică poate trezi în mine jertfa. Patetic? Poate.

Mi-e dor de tine, Câmpul Pâinii!

Cât am fost mic, eram cam plângăcios. Mama mă purta cu părul mare și ondulat, chestie care nu-mi plăcea, poate și pentru că era blond. „Îi de toată minunea“, zicea buna Savetă. „Mă Niculaie, ce-i cu copilul ăsta, că de n-ar semăna cu tine leit, aș zice că-i a lu' Săvu lu' Buda. Ha, mă“, continua buna, jucându-se cu mine.

— Cătie, cătie, cătie, îi răspundeam.

— Ce zice?

— Vrea hârtie.

De ce îmi plăcea atât de mult hârtia nu știu. „Nu-i voie, nu, nu, nu, caca, scuiță jos!“ „Domnule doctor, ce să mă fac cu el, mănâncă hârtie.“ „Nimic în neregulă, zicea Dobocan. Are vreo carență, ceva. Lăsați-l să mănânce, numai că ar trebui să-i cumpărați niște maculatoare cu foi albe, să nu mai bage în el atâtea ziare și romane, conțin plumb.“

Așa se face că până în clasa a treia (într-a-ntâia aveam tăbliță și stil), pe lângă caietele dictando și cu pătrățele, îmi cumpărau și caiete de mâncat. O altă hachiță avută cam tot până prin clasa a treia era groaza care izvora în mine când voiau să mă fotografieze. Urlam ca la balamuc. Tata, maistru lăcătuș la sculărie, avea aparat de fotografiat pe vremea aia și damblaua de a-mi face tot timpul poze. Pe urmă, această pasiune a părintelui meu a evoluat spectaculos. Pe lângă mâncatul hârtiei și groaza de aparatul de fotografiat, mai

aveam și spaima să nu fiu vârat în... buzunar. „Mă, te bag în jep.“ Ce se întâmpla în mintea mea când cineva îmi spunea cuvintele astea nu pot înțelege. „Doamnă, continua Dobocan, copilăria este plină de ciudățenii de-astea, care cu timpul vor dispărea.“ Într-adevăr, nu m-au chinuit prea mult și odată cu sarcinile și îndatoririle care au urmat în viața mea, dar mai ales cu îndeletnicirile plăcute ca scalda, patinele, schiurile și porumbeii, am uitat definitiv de ele, ca și cum nu le-aș fi cunoscut vreodată.

În fața gării era o groapă nu prea lată, în schimb, destul de lungă și pe alocuri adâncă, plină cu apă și tufe de sălcioară, pipirig, papură, ba chiar și trestie. Vara ne scaldam în ea ori navigam ca Magellan sau Cristofor Columb în niște lăzi lungi, verzi, în care fuseseră proiectile, cartușe și alte alea. Știam că groapa fusese făcută de explozia a zeci de bombe stivuite acolo, în fața gării, cum ai pune lemnele stângen, și păzite de cătanele fabricii până când explodaseră, cu două zile înainte de-a fi terminată linia proiectată să le ducă de-acolo în pădurea dinspre Pișchinți unde se construia depozitul. Linia aia cu șine noi, ruginite, prinse de traversele groase de lemn îmbibat cu smoală, în șuruburile mari și noi, de soldații de la DIRIBAU, linia aia care în mod normal ar fi trebuit să facă din Vinerea o gară importantă, după cum zicea domnul Răceanu, șeful gării pe vremea aia, bineînțeles, nu ca Simeria ori Teiuș, da' orișicât. „Nu s-o putut, completa tetea On, pentru că secretul trebuia ținut ascuns.“ Așa că linia care mergea paralel cu cea principală cam până în dreptul terenului de fotbal, după care o lua către depozit, mascată de cucuruz și floarea-soarelui, s-a construit pentru a nu fi folosită niciodată conform scopului ei, ci numai pentru a-l ucide pe unul din Pișchinți, care în ziua aceea blestemată și fatală pentru el, venea pe ea tocmai când trenul de ora 4 cu muncitori intra în gară. Podeanu, mecanicul, a fluierat, dar ăla, cufundat în gânduri, a crezut că trenul venea pe linia pe care mergea

și trecând pe cea pe care venea de fapt trenul, locomotiva l-a prins oblu în dreptul drumului și i-a tăiat capul.

Explozia bombelor din gară a fost al doilea eveniment important după bombardamentul efectuat într-o noapte de nemți sau ruși, dacă nu cumva chiar de americani, căci toți au căutat fabrica de la Cugir, dar de nimerit n-au nimerit-o niciodată, și de proști ce-au fost, au bombardat sănunile din capul satului dinspre Cugir. Oamenii pitiți ca iepurii, pe sub paturi, prin pivnițe, pe unde au nimerit și-au apucat, își făceau cruce nedumeriți: „Ce-au cu noi, mă? Ce-au cu noi?“ Fluierici, pe care l-a prins în turla bisericii fiindcă s-a gândit să tragă clopotele, deoarece sirena din podul școlii se stricase de atâtea raiduri câte trecuseră peste noi, a povestit a doua zi: „Am văzut avioanele, erau americane, și-atunci n-am mai tras clopotele, că am zis, ăștia-s cu noi, vin să ne salveze, da' când au început să cadă bombe, mi-am zis, să știi că Domițian o fi făcut pe-acolo, prin Holiud ori Cleveland, lucruri grave, și-acum, printre piloții ăștia o fi și John Talbot senior, patronul brutăriei unde Den, la subsol, distila alcool, și cum tot n-au găsit fabrica, s-o fi gândit: ia să-ți fac o surpriză, Domițiene, ție și vinerenilor tăi“. A doua zi, când au văzut prădăciunile, varza, ceapa, cartofii, morcovii și toate celea spulberate, amestecate în prădăciunea aia năroadă, oamenii au priceput ce-nsemnau, metaforic vorbind, puterea și dimensiunea distrugerii, adicătelea războiul, cum zicea Întinde Ziua, cel mai inteligent absolvent al Școlii de Arte și Meserii din Oraștie, coleg cu tata și șeful promoției, dar pe care toată lumea îl socotea sărit nu doar pentru că avea obiceiul ca, după ce zicea câte o „maximă“, probabil bucuros de adâncimea ei, să sară în sus de pe un picior pe altul, ci așa, în general, după viața pe care-o ducea, nefăcând nimic toată ziua, doar fumând țigară de la țigară și privind undeva în el însuși, sau poate dincolo de sine și de marginea lucrurilor, dacă sinele omului este atât de vast ca versul, ca să

poți zice: „Bag sama, cam între plus și minus infinit“. „Da, domnule, acest ghiveci făcut de bombe doar pictorii îl pot digera“, zicea colegul tatei, care era din când în când zugrav.

După evenimentul ăsta, de parcă ar fi fost legate, planificate, au urmat explozia bombelor din gară și, în vara lui 1951, explozia depozitului. Aveam zece-unsprezece ani, era vară, iar mama se îmbrăcase cu o rochie albă cu bobite negre, având părul încadrat savant de două cozi subțiri, făcea clătite și cânta *La fereastra cu zorele*. Dorin și cu mine ne jucam în curte, lovind două jenți de automobil rămase de la nemți, cred, spre disperarea nevestei unchiului Den, nana Nică, din familia cu care împărțeam curtea casei vechi. Buna Ioană, de fapt străbunica mea, mama unchiului Domițian și a bunicii de la Cioara, mama mamei mele, tocmai mă strigase să-i vâr ață în ac. Avea degetele de la mâna dreaptă tăiate, de-i rămăsese doar un ciot din degetul mare și un rest de deget, nu mai știi care, stâlcit rău de tot, dar important era că putea ține cu ce-i rămăsese acul, lingura, ba chiar și secera. Ședea pe treptele de la casă, îmbrobodită cu basmau mare de lână albă și pe nas cu niște ochelari cu rame rotunde de alamă, cu o singură lentilă, crăpată și aia. Să tot fi fost ora unsprezece. Mă uitam la mama, vrăjit de corpul ei superb. Stătea în profil și tocmai ungea tigaia mare de fontă cu un bețișor în vârful căruia legase un fluturaș de cârpă. În momentul ăla s-a auzit prima explozie, ca o bufnitură, asemănătoare cu cele auzite mai în fiecare zi. După o pauză scurtă a urmat o rafală de vreo cinci pocnete și imediat o explozie cum nu mai auzisem niciodată. A fost atât de puternică, încât suflul, unda de șoc ori cum să-i zic a făcut să zângăne geamurile de la fereastra din curte a dormitorului. Apoi a început o pârâială punctată din când în când de explozii puternice, dintre care unele erau atât de cotropitoare, încât au început să sară țiglele de pe șură.

— Doamne nu mă lăsa, da' ce-i asta? a zis mama, lăsând totul și ieșind în curte odată cu nana Nică.

Canonada a continuat. Am ieșit în stradă, am trecut drumul în curtea școlii și acolo, privind spre depozit, am văzut prima „ciupercă“, făcută de o explozie, din viața mea. Era cât cerul, plină de flăcări în mijloc, de o frumusețe năucitoare.

— Vali! a urlat mama îngrozită în spatele meu, vino imediat aici!

Întorcându-ne spre casă, am văzut cum cei trei ofițeri care se ocupau de amenajarea depozitului și care locuiau în casa unchiului Remus, împreună cu câinele lup, fugeau îndepărtându-se de depozit, spre fundul grădinii.

— Ce se-ntâmplă, domnilor ofițeri?! a strigat mama.

— Fugiți, fugiți, explodează depozitul!

Pe stradă alergau câini cu lanțurile după ei și oamenii ieșeau din curți îngroziți, fugind spre dealul coastei. Mama, disperată, luându-l pe Dorin de mână, s-a dus ață la buna Ioană, care stătea în picioare pe treptele casei, cu o pernă în brațe. „Hai, buno.“ „Unde, Ileano?“ „În grădină, în tranșee.“ În fundul grădinii, tata săpase o groapă peste care aranjase câteva fostăne și pe ele pusese pământ. Abia am ajuns cu buna Ioană, care mergea cât putea de repede și ea, fără a lăsa perna din brațe. Exploziile veneau una după alta. La un moment dat, s-au spart geamurile din turla centrală a bisericii și s-au auzit țiglele căzând. Mama, cuprinsă de disperare, ne-a luat de mână și, ieșind din tranșee, am pornit spre deal. Oamenii alergau spre malul râului. Unul, care se vede că tocmai mânca, a ieșit cu lingura în mână. Am urcat dealul și pe urmă, când am ajuns în țalina care era plină de oameni care fugeau spre Sărata, spre Șibot, exploziile s-au întesit rău de tot, de parcă era sfârșitul lumii. Oamenii urlau, fiecare având grija lui. Pe mine mă lăsau puterile, târând-o pe mama care nu mai putea să-l țină pe Dorin și în cele din urmă a căzut pe burtă. Am început să urlu ca ieșit din minți. Noroc cu finul Iulus, care a apărut dintr-odată, l-a luat pe Dorin la subsuoară și pe mama de

mână, și au trecut în fața mea. Panica era așa de mare din cauză că exploziile erau din ce în ce mai mari și mai dese, iar cei care veneau din urmă spuneau că țalina era plină de răniți și de morți. Am găsit în mine destulă putere să mă țin de finul Iulus, de mama și de Dorin, și într-un târziu am ajuns în Valea Gropilor, unde ne-am adăpostit cu toții.

Exploziile au continuat toată ziua. Trenul cu muncitori a plecat din Cugir noaptea târziu. Tata, de cum au început exploziile, a ieșit din fabrică și, adăpostindu-se după terasamentul căii ferate, a fost printre primii care au ajuns în sat. Ne-am trezit cu el cu mult după ce ajunseserăm în Valea Gropilor. Venise cu o sticlă cu apă și cu servieta în care mama îi aranjase frumos gustarea pe ziua aceea: ouă, o bucăciță de cârnat, nelipsita slănină, doi castraveți, o roșie și o ceapă. Până seara am mâncat tot. Am plecat spre casă noaptea târziu. Mai exploda când și când câte-un proiectil. Trăisem primul eveniment covârșitor din viața mea și eram profund marcat de tot ce văzusem și simțisem în ziua aceea.

A urmat o perioadă în care am auzit o mulțime de povești care mai de care mai fanteziste. Maica popii, o femeie tare bătrână, care în mintea noastră de copii, mai ales când ne jucam de-a războiul prin progadie și dânsa apărea frântă de mijloc la nouăzeci de grade, sprijinindu-se în bătă, părea vrăjitoarea din poveștile fraților Grimm, povestea că suflul unei bombe a luat-o din afumătoare, unde se pitise, și a purtat-o pe sus până în gârliciul pivniței. Sâia lui Zdrâncu zicea că scoaba de la magazia de scule a fost mutată de unde era cu zece centimetri mai sus și înfiptă acolo. Că mulți dintre oamenii bătrâni și neputincioși, neputând pleca, s-au certat cu cei de afară, ca domnul Tăban, care le striga copiilor neastâmpărați: „Măă, bată-vă Dumnezău să vă bată, ce dați cu pietri de cad țaglele?“ Cererea de sticlă și țigle a fost satisfăcută abia după vreo trei luni. Colac peste pupăză, de parcă oamenilor nu le era destul cu atâtea necazuri, a început tragedia: Cutare a făcut focul pe locul unde

se înfipsese un proiectil, care a explodat și l-a omorât, cutărică a lovit cu fierul plugului alt proiectil, de-a rămas fără un picior și cu boii chilăviți.

Oamenii intraseră într-o „febră a curiozității perfide și mortale“, cum zicea Întinde Ziua. Cum găseau cartușe, proiectile ori vreo bombă, nu se lăsau până nu scoteau din ele alama, aluminiul ori un fel de macaroane galbene, cărora le dădeau foc la un capăt și le aruncau în aer, să pocnească, ori le puneau pe pământ și călcau pe ele de-o luau din loc șuierând. Se foloseau la nunți. Monu, un țigan deștept și harnic, și-a deschis un atelier în care topea aluminiul și făcea găleți și căldări de țuică. Noi aveam la fântână o găleată de aluminiu.

Au murit mulți. Flăcării care plecau la armată, băuți, de găseau vreun proiectil neexplodat – și erau destule – se luau la întrecere, dând cu el de linia ferată. Așa a murit Sâlvu lu' nana Salomie, o frumusețe de flăcău. Nicolae Filimon, colegul meu de clasă, s-a sinucis în șură din cauză că se considera urât, avea strabism și gura strâmbă. Plângea tot timpul, nefericit că pe el n-o să-l ia de bărbat nici o fată. Mi-aduc aminte că tata ne-a dat la amândoi o sfântă de bătaie „ca să țineți minte și nu cumva să vă puie dracu' să umblați după gloanțe și proiectile“.

— Da' schije putem aduna?

— Ce să faceți cu ele?

— Bani.

— Cum?

— Pe fier vechi.

— Măăă...

Discuția a rămas așa, suspendată. Am reușit să strâng cu fratele meu cinci sute de lei pe fier vechi. Totul în jurul depozitului, pe o rază de doi-trei kilometri, era plin de schije. Mergeam cu o corfă de două mâini, le adunam și le vindeam la cooperativă. Am strâns cinci sute de lei pe care i-am dat lui tata să cumpere porc. Într-o săptămână, tata

a tot adus piese de la fabrică și la urmă le-a montat de-a ieșit un căruț de toată frumusețea. Cu el, am strâns mii de kilograme de fier vechi și banii i-am făcut pe din două.

Da, multe au fost urmările acestei explozii a depozitului. Dacă stai să te gândești, existența comunei noastre, soarta ei a fost cu totul deosebită față de cea a tuturor comunelor și satelor din țară. Nu, nu exagerez deloc. Gândiți-vă numai de câte am avut parte noi, vinerenii: bombardați de cei care căutau fabrica din Cugir, ori mai bine zis fabricile din Cugir: cea de sus, unde se făcea muniție, și cea de jos, unde se făcea armament. Erau fabricile astea nevoite să aibă poligoane de tragere? Erau! Să aibă depozit sau depozite pentru ce produceau? La fel! Apoi, după terminarea războiului, bombele rămase ori neexplodate, proiectilele, gloanțele, armamentul și toate cele trebuiau adunate și făcut ceva cu ele. Cum Cugirul era chiar la poalele munților, toate astea s-au construit subteran ori în pădurile de pe dealurile dintre Cugir și Vinerea, care sunt la trei sau patru kilometri depărtare una de alta. Și pentru că nu era indicat ca muniția și armamentul să stea lângă uzina producătoare, bombele au fost așezate provizoriu, bineînțeles, în gară la Vinerea, unde s-a început imediat construirea unei linii ferate care să lege gara de depozitul care se construia în pădurea de pe dealul Pișchințului de la Vinerea. Armele și toată muniția adunată de vinereni au fost predate în curtea Primăriei din Vinerea, unde, la sfârșitul acestei acțiuni, se formase o grămadă impresionantă, de la gloanțe de pistol până la tancul Panzer, dacă vi-l aduceți aminte. Toate astea, grămada din curtea Primăriei, sutele de bombe clădite stângen în gară, linia ferată care trebuia construită, depozitul care nu era gata, nu s-au putut face cât ai bate din palme, și-atunci au avut loc nenorocirile una după alta: bombardarea sâunilor din capul dinspre Cugir al Vinerii, explozia bombelor din gară, explozia depozitului și dracu' să le ia pe toate pe care a trebuit să le îndurăm noi, vinerenii.